

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „УПРАВЛЕНИЕ“
КАТЕДРА „МАРКЕТИНГ“

Приета от ФС: протокол №12/29.04.2024 г.

Приета от КС: протокол №10/15.04.2024 г.

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Добрин Добрев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „СРАВНИТЕЛНИ ИКОНОМИЧЕСКИ СИСТЕМИ ”

ЗА СПЕЦ: „Международен бизнес“ (с преподаване на английски език); ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 2; СЕМЕСТЪР: 4

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
Т.ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	120	-

Изготвили програмата:

1. ....
(доц. д-р Калоян Колев)

2. ....
(гл. ас. д-р Вениамин Тодоров)

Ръководител катедра: .....
„Обща икономическа теория“ (доц. д-р Калоян Колев)

I. АНОТАЦИЯ

Дисциплината „Сравнителни икономически системи“ е предназначена за студенти, завършили първите три семестъра от академичното си обучение и усвоили базовите знания и умения за анализиране на икономическите процеси и механизми.

Тя е интердисциплинарна и основната ѝ цел е да изгради способност в студентите да вникнат в икономическите системи и да решават конкретни проблеми, оптимизирайки икономическото поведение на микро- и макроравнище.

Съдържанието е разделено на два основни блока от теми, които са силно взаимосвързани и взаимозависими. Първият се състои от три теми, в които се дефинират и класифицират икономическите системи и техните компоненти. Те също представят рамката за анализиране и сравняване на системите една с друга на базата на група от икономически и неикономически критерии.

Вторият блок е двойно по-голям като брой теми. В него се разглеждат задълбочено икономическите модели, избрани от различни групи страни: англо-саксонският модел, европейският модел, източноазиатският модел, социалистическата пазарна икономика. Фокусира се също върху специфични страни и региони: Индия, страните износителки на петрол, страните в Латинска Америка, както и африканските страни. Последната тема характеризира българската икономика, която е пример за успешен преход от централно-планова икономика към смесена пазарна икономика, интегрирана в ЕС.

Курсът по дисциплината е организиран по начин, който да създаде знания и да формира умения в посока на:

- 1) усвояване на основните концепции и базовите идеи, свързани с икономически системи, компонентите им, взаимодействието между елементите им и цялостното им функциониране;
- 2) разбиране и осмисляне на ключовите икономически и неикономически критерии, на основата на които се сравняват икономическите системи;
- 3) вникване в различните икономически модели, които са актуални към настоящият момент в световната икономика;
- 4) придобиване на умения за намиране, разбиране и работа с данни и различни икономически и неикономически индикатори за характеризиране на икономическите системи;
- 5) придобиване на компетентност при диагностика на систематични и управленски проблеми и намиране на оптимални решения.

Дисциплината развива няколко ключови компетентности. Развива гражданска компетентност, тъй като предоставя знания не само за икономическите променливи, но и за хората и как те си взаимодействат в контекста на различни икономики, култури и общества. В него се обсъждат важни обществени проблеми като глобалните икономически, екологични и демографски промени, устойчивото развитие, европейската интеграция, механизмите за индивидуално и колективно вземане на решения, качеството на институциите и др. Отделна тема е посветена на въздействието на културните фактори, а това влияние се конкретизира в следващите теми във връзка с различните видове икономики. Курсът по дисциплината развива математическа компетентност чрез изучаване, изчисляване и практическо прилагане на различни показатели, свързани с бизнес средата, институциите и икономическите променливи на микро и макро ниво. Дисциплината също така развива цифрова компетентност, тъй като неразделна част от него е работата с информация и бази данни в дигитална среда и обучаването на студентите как да бъдат умели, критични и отговорни при използването на цифрови технологии за индивидуални,

корпоративни и социални цели. От студентите се изисква също да изготвят дигитални презентации с помощта на подходящ софтуер, за да се постигне желан добър краен резултат.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. ВЪВЕДЕНИ В СРАВНИТЕЛНИ ИКОНОМИЧЕСКИ СИСТЕМИ		3	2	
1.1.	Дефиниране на концепцията „икономическа система“			
1.2.	Елементи на икономическите системи			
1.3.	Взаимодействие между елементите на системата: пазарни и непазарни механизми			
1.4.	Класификация на икономическите системи			
ТЕМА 2. СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ СИСТЕМИ		4	4	
2.1.	Население, ресурси и права на собственост			
2.2.	Роля на публичния и частния сектор			
2.3.	Разпределение на ресурсите			
2.4.	Разпределение на доходите: доходно неравенство, коефициент на Джини, пазарно разпределение, преразпределение чрез правителствена политика			
ТЕМА 3. ВЛИЯНИЕ НА КУЛТУРНИТЕ ФАКТОРИ		2	2	
3.1.	Шестте културни измерения на Хофстеде			
3.2.	Модел на Тромпенаарс за националните културни различия			
ТЕМА 4. АНГЛО-САКСОНСКИЯТ МОДЕЛ		4	4	
4.1.	Основни страни прилагачи модела: САЩ, Обединеното кралство, Ирландия, Канада, Австралия, Швейцария			
4.2.	Анализ на икономическите характеристики			
4.3.	Влияние на неикономическите фактори			
4.4.	Икономически резултати			
ТЕМА 5. ЕВРОПЕЙСКИЯТ МОДЕЛ		5	5	
5.1.	Институции, закон и процес на вземане на решенията в ЕС			
5.2.	Икономическа политика на ЕС			
5.3.	Общи характеристики между страните			
5.4.	Икономически и неикономически различия между страните и регионите: Германия, Франция, скандинавските страни, средиземноморските страни, централно и източноевропейските страни			
ТЕМА 6. ИЗТОЧНОАЗИАТСКИЯТ МОДЕЛ		3	3	
6.1.	Основни страни прилагачи модела: Япония, Четирите тигъра (Хонконг, Сингапур, Южна Корея и Тайван), Грите ми-нидракона (Тайланд, Индонезия, Малайзия)			

6.2.	Анализ на икономическите характеристики			
6.3.	Влияние на неикономическите фактори			
6.4.	Икономически резултати			
ТЕМА 7. СОЦИАЛИСТИЧЕСКА ПАЗАРНА ИКОНОМИКА		3	3	
7.1.	Основни страни прилагачи модела: Китай, Виетнам, Лаос			
7.2.	Реформиране и отваряне на икономиката			
7.3.	Роля на публичния и частния сектор			
7.4.	Права на собственост, разпределение на ресурсите и разпределение на доходите			
7.5.	Влияние на неикономическите фактори			
ТЕМА 8. АЛТЕРНАТИВНИ ПЪТИЩА ЗА РАЗВИВАЩИТЕ СЕ СТРАНИ		3	2	
8.1.	Индия: растящият слон			
8.2.	Икономики изнасящи петрол			
8.3.	Латиноамерикански икономики			
8.4.	Африкански икономики			
ТЕМА 9. БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА		3	5	
9.1.	Икономиката от Втората световна война до 1989 г.: централно-планова икономика			
9.2.	Преход към смесена пазарна икономика			
9.3.	България като част от икономиката на ЕС			
Total:		30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

No. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Презентация	1	20
1.2.	Тест	1	25
1.3.	Казус	1	15
Общо за семестриалното оценяване:		3	60
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит	1	60
Общо за сесийното оценяване:		1	60
Общо за всички форми на контрол:		4	120

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Dallago, B., Casagrande, S. (eds.) (2023). The Routledge Handbook of Comparative Economic Systems. Routledge.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Palley, T., Caldentey, E., Vernengo, M. (eds.) (2023). Varieties of Capitalism: Second-Generation Perspectives. Edward Elgar Publishing.
2. Lee, K. (2020). Varieties of Capitalism and Re-Thinking the East Asian Model of Economic Growth after the COVID-19: Rebalancing Shareholder and Stakeholder Capitalism. Seoul Journal of Economics, Vol. 33(4).
3. Jin, K. (2023). The New China Playbook: Beyond Socialism and Capitalism. New York: Viking Press.
4. Guo, J., Lai, X., Lu, C., Cao, S. (2022). What Has Caused China's Economic Growth? Economic Systems, Elsevier, Vol. 46(2), 100982.
5. Rosser, J. B. Jr. & Rosser, M. (2018). Comparative Economics in a Transforming World Economy. MIT Press, 3rd Edition.
6. Aligica, P. D. & Boettke, P. J. (eds.) (2018). Comparative Economic Systems. Edward Elgar Publishing.
7. Todorov, V. (2023). Stabilization Role of the Macroeconomic Policy during the COVID-19 Crisis. Economic Archive, Vol. 76(3), pp. 63-78.
8. Todorov, V. (2022). Exogenous Macroeconomic Shocks as Contemporary Business Cycle Determinants. Economic Archive, Vol. 75(3). pp. 3-17.
9. Cantillon, B., Seeleib-Kaiser, M., van der Veen, R. (2021). The COVID-19 Crisis and Policy Responses by Continental European Welfare States. Social Policy Administration, Vol. 55(2), pp. 326-338.
10. Nakamura, J.-I. (2023). A 50-Year History of "Zombie Firms" in Japan: How Banks and Shareholders Have Been Involved in Corporate Bailouts? Japan and the World Economy, Vol. 66, issue C.